

Haberler > Yazarlar > Fikret BİLA > Üç devrim

Fikret Bila

Üç devrim

24 Ekim 2016

Yazdır Yazı Tipi

KİLİSE egemenliğinde geçen ortaçağa son veren üç devrimden söz edilir:

Birincisi, coğrafi keşifler...

İkincisi, matbaanın icadı ve izleyen teknolojik buluşlar.

Üçüncüsü, kilise egemenliğine son veren laik düzene geçiş.

Bu üç devrimden en zorlu, en sancılı ve en kanlı olanı üçüncüsüdür: Kilisenin egemenliğine son veren

laik düzene geçiş. (Batı literatürü çoğunlukla laiklik yerine seküler kavramını kullanır ancak Türkiye’de iki kavram eşanlamli olarak kullanılmaktadır, ikisi arasında fark ayrı bir konu olduğu için bu yazıda göz ardı edilmiştir.)

Kilisenin siyaset ve devlette egemenliğine son veren sürecin başlangıcı, **Martin Luther**’in 1517’de Wittenberg Şatosu Kilisesi’nin kapısına bireyin Tanrı’yla doğrudan ilişkisini savunan doksan beş tez asması kabul edilir. (Henry Kissinger, Dünya Düzeni, Boyner Yayınları, s. 27-30)

Martin Luther’in 1517’de başlattığı Protestan hareketiyle Katolik Kilisesi arasında 100 yılı bulan çatışmaların doruk noktası 1618 yılında başlayan ve 1648’e kadar süren 30 Yıl Savaşları’dır. Bu savaşlarda Avrupa nüfusunun üçte ikisi savaş, salgın hastalık ve açlıktan ölmüştür.

30 Yıl Savaşları Hıristiyan dünyanın mezhep savaşlarıdır.

VESTFALYA BARIŞI

Barış, 1648’de sona eren 30 Yıl Savaşları’ndan sonra Almanya’nın Vestfalya (Westphalia) bölgesinde yapılan konferansla sağlanabilmiştir. Vestfalya Antlaşması’nın tarihi önemi ortaçağdan modern çağa (yeniçağ) geçişte Avrupa’nın temel düzenini oluşturmasıdır. Sonuç itibarıyla Vestfalya’nın önemi, laik sisteme geçişin ilk adımı sayılan Avrupa’daki yeni düzenin yapı taşının dini inanç değil, devlet olduğunun kabul edilmesidir. Devletlerin egemenliklerinin karşılıklı olarak tanındığı, içişlerine müdahale edilmemesi ilkesinin geliştirildiği ve din değiştirme baskısına son verilmesinin karara bağlandığı bu antlaşma aynı zamanda ilk uluslararası düzenin de temeli sayıldı. Vestfalya ile evrensel kilise nihai meşruiyet kaynağı olmaktan çıktı, Kutsal Roma İmparatoru makamı da zayıflayıp ortadan kalktı. (Kissenger, age., s. 35-38)

Sürecin vardığı nokta laik devlet yapısıdır ve bedeli çok kanlı olmuştur.

IRAK VE SURİYE SAVAŞLARI

Şimdi Irak’ta ve Suriye’de çok kanlı bir içsavaş yaşanıyor ve maalesef özü itibarıyla iki ülkedeki savaş da mezhep savaşı niteliğinde...

İ aratılar Sunnî ve Şîî olarak İKİ cepne halinde, super devletler de kendi çıkarıları itibarıyla tarkılı cepneleri destekliyorlar. İsavaşta mezhep nedeniyle birbirinin kanını dkenlerin, emperyalist glerin hedefleri hakkında ne kadar bilgileri var, ne kadar bilince sahipler? Savaşın yayılması ve Türkiye'ye sıçratılması çabaları da göz ardı edilemeyecek noktaya geldi. Türkiye bu savaşı içine almamak için elinden geleni yapmalı. Sosyolojik ve siyasal açıdan ulusal birliğini ve ülke bütünlüğünü korumak amacıyla ulusal nitelikte ve mezhepler üstü bir konum almalı ve bu amaçla politikalar geliştirip uygulamalı.

TARİHTEN DERS

Tarihte yaşanmış olaylar varken, bunlardan ders almayıp kanlı süreçlere yönelmek akıldışı bir durumdur. Hıristiyan dünyanın 400 yıl önce giriştiği kanlı mezhep savaşlarını bugün yaşamak şart mıdır, bu durum nasıl bir akılla izah edilebilir? Müslüman dünya 30 Yıl Savaşları'ndan ders almayacaksa hangi tarihi olaydan ders alacaktır?

İKİ RÖPORTAJ

30 Yıl Savaşları'ndan sonra Vestfalya Antlaşması'nın getirdiği düzenin özelliklerinden biri de farklı inançlara sahip toplulukların barış içinde yaşamaları ve birbirlerine zorla mezhep değişikliği baskısı yapmamalarıydı. Bu, laikliği ve sonraki uzun süreçte demokrasiyi getirdi.

Dn Hürriyet'te iki önemli röportaj vardı. Biri, **İsmail Saymaz**'ın ByLock'un patent sahibi, isim değiştirmiş bir Türk olan **David Keynes**'le görüşmesi. İkincisi, **Cansu amlıbel**'in 7 yıl Dışışleri müsteşarlığı yapmış büyükelçi **Feridun Sinirlioğlu**'yla söyleşisi. Birincisi FET'nn laik Cumhuriyet'i yıkmak için eğitimi nasıl kullandığını; ikincisi, Ortadoğu bölgesinde kurtuluşun seküler (laik) demokraside olduğunu gösteriyordu.

İKisinin de ortaya koyduğu gerçek hem Türkiye hem bölge için izlenmesi gereken yolun Atatürk'n yolu olduğuydu...

HER YERDE HÜRRIYET

DİğER KANALLAR

Facebook

Twitter

RSS

Kişisel Verilerin Korunması

Hürriyet Kurumsal

Bize Ulaşın

Hürriyet
com.tr

© Copyright 2022 Hürriyet Gazetecilik ve Matbaacılık A.Ş